

30.03.2021

Asia/6

§ 156

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Anna Vuorjoen ym. valtuustoaloitteesta koskien hyönteishotellien sijoittamista Helsingin puistoihin

HEL 2021-000700 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Pölyttäjähönteisten väheneminen on maailmanlaajuinen ongelma, joka vaikuttaa suoraan muun muassa ruoantuotantoon. Kimalaisten ja muiden pölyttäjien määrä on ollut Suomessakin vähenemään päin.

Pölyttäjähönteisille haitallisten torjunta-aineiden käytön vähentäminen ja kieltäminen etenee: esimerkiksi aikoinaan harmittomana pidetty glyfosaatti on kielletty monissa maissa. Pölyttäjille vaaralliset neonikotidit on kielletty EU:ssa ulkokäytössä, mutta kasvihuoneviljelyssä ne on sallittu.

Pölyttäjät Helsingissä

Helsingillä on myönteinen linjaus mehiläispesien sijoittamiseksi ja pitämiseksi kaupungissa. Tahtona on saada lisää mehiläisiä kaupunkiin.

Helsingin viheralueet ja puistot eivät ole niin siivottuja tai steriilejä kuin monessa muussa suurkaupungissa, joissa on akuutti tarve hyönteishotelleille. Leikattuja nurmikoita on muutettu sopivissa paikoissa niittymäisiksi. Niittyjen ja ketojen tämänhetkinen pinta-ala Helsingissä on noin 700 hehtaaria. Helsingin viheralueilla on luontaista ruovikkoa sekä metsissä ja puistoissa kolo- ja lahopuita.

Helsinki lisää puistoihin myös niin kutsuttuja dynaamisia perennaryhmiä, jotka ovat kuin runsaasta kukkaniittyjä. Myös ne ovat erinomaisia ruokapaikkoja pölyttäjille. Kaupunkipuulinjauksen mukaisesti Helsingissä halutaan kasvattaa puistopuita mahdollisimman pitkäikäisiksi. Iäkäs puistopuut ovat jo itsessään hyönteishotelleja.

Kahdelle uudelle viljelypalsta-alueelle on jo suunniteltu hyönteishotellit. Paikat ovat Viikinojanpuiston uusi palsta-alue ja Kiertotähdenpuiston uusittavat palstat Siltämäessä. Lahopuuaidat toimivat myös hyönteisten pesäpaikkoina. Niitä on esimerkiksi Niskalan arboretumissa, Pitkäkosken luonnonsuojelualueen lähellä pellon reunassa ja Lapinlahden puistossa. Lahopuuaitoja on suunniteltu myös palsta-alueille.

Hyönteishotellit sopivat erittäin hyvin erilaisille kotipihoille, niin omakotirivi- kuin kerrostalojenkin pihoille. Kaupunkiympäristö suhtautuu myönteisesti, jos esimerkiksi asukas- tai muu yhdistys sijoittaa oman hyönteishotellinsa viheralueelle ja vastaa sen hoidosta. Sijoittamisen ensimmäinen askel on olla yhteydessä kaupunkiympäristön asukas- ja yrityspalveluiden alueiden käyttöön.

Minkälainen hyönteishotelli sopii Helsingin yleisille alueille?

Puistoissa hyönteishotellien on hyvä olla tarpeeksi suuria ja kestäviä ja niiden tulee sopia paikan luonteeseen. Parhaimmillaan ne ovat silloin, kun ne on suunniteltu puistokohtaisesti. Valmiina saa tätä nykyä vain kotipihoihin soveltuvia, pienehköjä hyönteishotelleja. Hyönteishotellit vaativat ylläpitoa eli siistimistä vuoden parin välein. Varsinkin sen kooloihin laitettavaa orgaanista materiaalia pitää lisätä ja uusia. Hotellien runko tulee olla puistoissa kestävä. Se voi olla joko metallinen tai kivinen kehikko, vankasta puutavarasta tehty tai näiden kaikkien yhdistelmä. Parhaimmillaan onnistunut hyönteishotelli on kuin kaunis ympäristötaideteos.

Ruoan turvaaminen pölyttäjille

Jotta hyönteishotellin asukkailla ja kaikilla pölyttäjillä menisi jatkossakin hyvin, hyönteiset tarvitsevat ravintokasveja koko kasvukauden. Hyönteisillä on kova nälkä varsinkin keväisin. Pajut, erityisesti raita ja muut keväällä kukkivat kasvit ovat erittäin tärkeitä. Myös keväällä kukkivat puutarhakasvit, kuten krookukset, lumikellot ja muut sipulikasvit, tarjoavat hyönteisille ravintoa silloin, kuin muuta ruokaa on vähän.

Kesäisin pölyttäjät viihtyvät Helsingin metsissä, puistoissa ja niityillä, joissa on puita, varpuja, pensaita sekä yksi- ja monivuotisia kukkaryhmiä. Lisäksi Helsingissä on kukkivia maisemapeltoja, jotka myös toimivat pölyttäjien ravinnon lähteenä. Helsinki haluaa ehkäistä luontokatoa suosimalla monipuolisista kasvilajistoa puistoissa ja viheralueilla.

Hyönteishotellinen suunnittelu ja käytön linjaus

Saadakseen kestäviä, toimivia ja kauniita hyönteishotelleja kaupunkiympäristön toimiala suunnitteluttaa hyönteisasiantuntijoiden kanssa hyönteishotelleja. Hotellien yhteyteen sijoitetaan opastaulu, jossa kerrotaan pölyttäjistä. Hyönteishotelleja sijoitetaan ensisijaisesti sellaisille paikoille, joissa on vahva hyönteispopulaatio, mutta talvehtimispaikkoja puuttuu.

Kaupunkiympäristö valmistelee saatujen kokemusten perusteella hyönteishotelliohjeen vuoden 2022 loppuun mennessä ja lisää hotelleja sopiville viheralueille.

30.03.2021

Asia/6

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Elina Nummi, projektisuunnittelija: 310 38475
elina.nummi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 20.01.2021 Vuorjoki Anna Hyönteishotellit kaupungin puistoihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Anna Vuorjoki ja 19 muuta valtuutettua ovat tehneet 20.1.2021 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Hyönteishotellit kaupungin puistoihin

Hyönteiskadosta eli hyönteisten määrän vähenemisestä ja hyönteislajien sukupuutosta on tehty huolestuttavia havaintoja maailmalla. Hyönteiset ovat välttämättömiä myös ihmiselle ravintokasvien pölyttäjinä ja tärkeänä osana ekosysteemiä esimerkiksi muiden lajien ravintona. Vaikka Suomessa hyönteiskato ei vaikuta yhtä vakavalta kuin joissain muissa maissa, on myös Suomessa syytä ottaa hyönteisten säilyminen vakavasti.

Yksi keino vaikuttaa hyönteisten selviytymiseen on keinopesien eli niin sanottujen hyönteishotellien rakentaminen. Esimerkiksi Maa- ja metsätalousministeriö on kannustanut hyönteishotellien rakentamiseen #hyönteishotellit2020-kampanjassaan. Myös lahoavat luonnonpuut toimivat tärkeinä pesäpaikkoina monille hyönteisille.

Kaupungin puistoalueet tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia hyönteishotellien sijoittamiseen. Lisäksi kaupungin puistoissa on mahdollista vaikuttaa hyönteisille sopivien pesäpaikkojen löytymiseen käyttämällä lahoppuuta esimerkiksi kukkapenkkin reunuksina, ja hyönteisten viihtyminen voidaan ottaa huomioon myös istutusten valinnoissa.

30.03.2021

Asia/6

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että selvitetään mahdollisuutta sijoittaa kaupungin puistoalueille kattavasti hyönteishotelleita ja muita hyönteisille sopivia pesäpaikkoja kuten lahopuuta."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 26.3.2021 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Elina Nummi, projektisuunnittelija: 310 38475
elina.nummi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 20.01.2021 Vuorjoki Anna Hyönteishotellit kaupungin puistoihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 23.03.2021 § 146